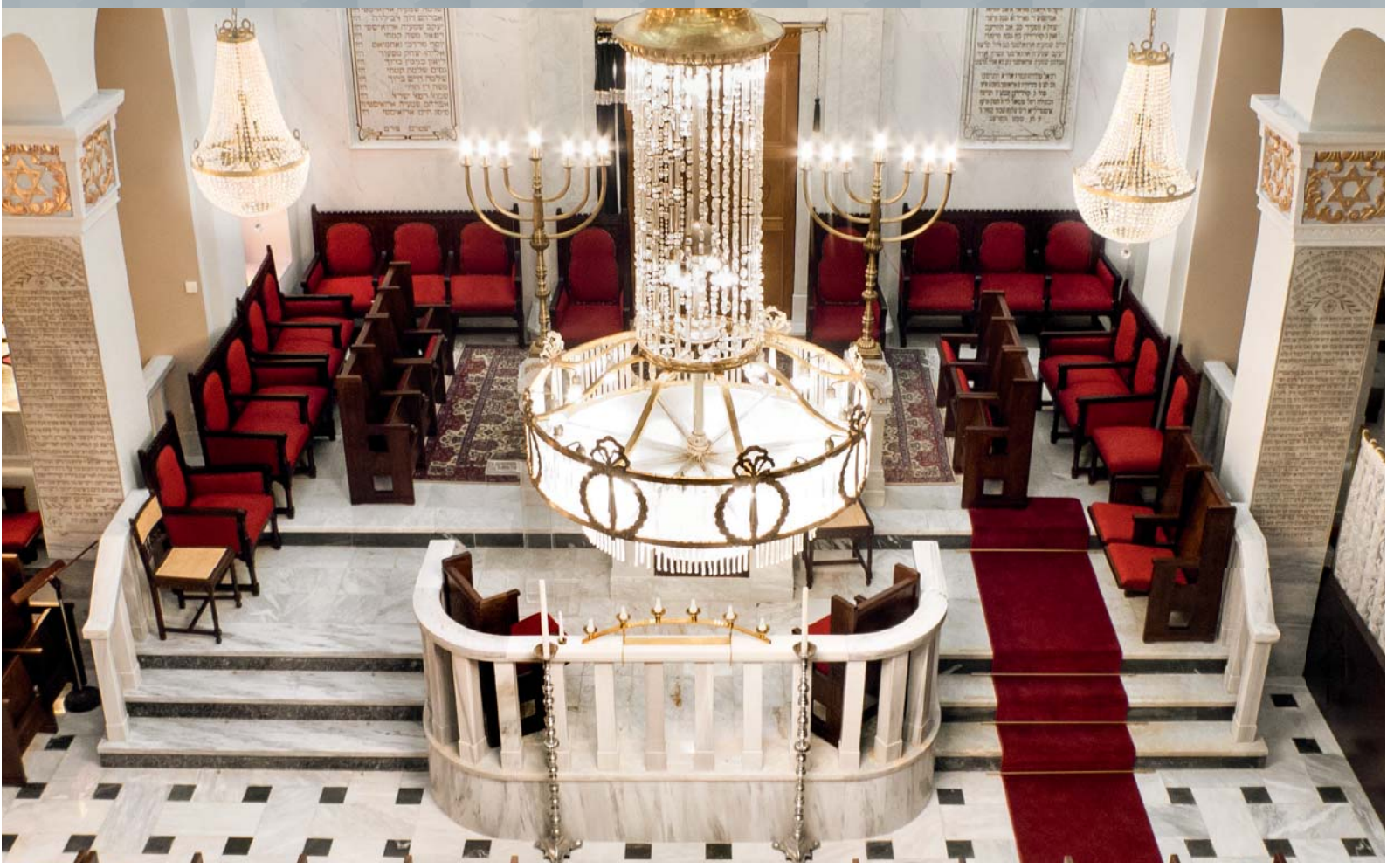

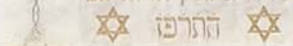
ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Συναγωγή Μοναστηριωτών Παρελθόν και παρόν

קק סטאטערלייט יבנן
אידה אונגאר ארומיסט
הערפן

Το εκάλ της συναγωγής Μπεθ Ελ (Ινστιτούτο Μπεν Τζβι)
The heikhal of Beth El synagogue (Yad Ben Zvi Institute)

Ερείπια της συναγωγής Καταλάν μετά την πυρκαγιά του 1890
(Αρχειό Αβραάμ και Δαυίδ Ρεκανάτι - Αρχείο Ηλία Μεσσίνα)
The ruins of Catalan synagogue after the fire of 1890
(Avraham and David Recanati collection - Elias Messinas archive)

316 ΠΚΠ/ΒΣΕ - 1492 ΚΠ/ΣΕ

ΙΣΤΟΡΙΑ & ΚΑΤΑΓΩΓΗ | HISTORY & ORIGINS

Η Θεσσαλονίκη ιδρύθηκε το 316 π.Χ. από τον Κάσσανδρο, και πήρε το όνομά της από τη σύζυγό του, την αδελφή του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Ως πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής επαρχίας της Μακεδονίας μετά το 146 π.Χ., η Θεσσαλονίκη ωφελήθηκε από την Pax Romana. Αναπτύχθηκε σε σημαντικό εμπορικό κέντρο, χάρη στην Εγνατία Οδό, προσελκύνοντας πληθυσμούς από άλλες κοσμοπολίτικες εμπορικές πόλεις της Μεσογείου - κυρίως την Αλεξάνδρεια.

Την εποχή αυτή χρονολογείται η δημιουργία της ελληνόφωνης Ρωμανιώτικης εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης, ελληνιστικής στον πολιτισμό της, καθώς και η ίδρυση συναγωγής - πιθανότατα με την ονομασία Ετς Χαΐμ.

Στο τέλος του 15ου αιώνα μετά την άλωση της Βυζαντινής πόλης από τους Οθωμανούς, ο Βαγιαζίτ Β΄ (1447-1512) άνοιξε τις πύλες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της πόλης της Θεσσαλονίκης, στους Εβραίους πρόσφυγες. Κυρίως σε εκείνους που εγκατέλειψαν την Ισπανία μετά το διάταγμα απέλασής τους από το βασιλιά Φερδινάνδο και τη βασίλισσα Ισαβέλλα της Καστίλης το 1492.

Thessaloniki was founded in 316 BCE by Cassandrus, being named after his wife, sister of Alexander the Great. As capital of the Roman province of Macedonia after 146 BCE, Thessaloniki benefited from the Pax Romana and was promoted to a major trading center thanks to the Via Egnatia, attracting various populations from other cosmopolitan trading cities of the Mediterranean - especially Alexandria.

The formation of the renowned Romaniot Jewish community of Thessaloniki, Greek in its speech and Hellenistic in its culture, and the establishment of a synagogue - most probably named EtzHayim - dates from that period.

At the end of the fifteenth century after the Byzantine city fell to the Ottomans, Bayazid II (1447-1512) opened the gates of the Ottoman Empire in general, and of the city of Thessaloniki in particular, to Jewish settlement. In particular, those fleeing Spain after the edict of expulsion by the King Ferdinand and Queen Isabella of Castile in 1492.

Εσωτερικό της συναγωγής Ταλμούντ Τορά Χαγκαδόλ το 1910 (Αρχειο Μπεθ Χατεφουτσώθ)

Interior of Talmud Torah Hagadol synagogue circa 1910 (Beth Hatefutsot Photo Archive)

Η συναγωγή Μπεθ Σαούλ που χτίστηκε το 1896 πάνω σε σχέδια του Βιταλιάνο Ποζέλι για την οικογένεια Μοδιάνο, τη δεκαετία του 1930. Ο σχεδιασμός των όψεων και της κάτοψης επηρέασαν και τον σχεδιασμό της συναγωγής Μοναστηριωτών που χτίστηκε το 1927. Η συναγωγή Μπεθ Σαούλ ανατινάχτηκε από τους ναζί το 1943 μετά τον εκτοπισμό της Εβραϊκής κοινότητας (Αρχειο Αβραάμ και Δαυίδ Ρεκανάτι - Αρχείο Ηλία Μεσσίνα)

Beth Shaul synagogue built in 1896 by architect Vitaliano Poselli for the Modiano family circa 1930s. The design of the facades and the floor plan of this synagogue directly influenced the design of the Monastiriotes synagogue built in 1927. Beth Shaul synagogue was destroyed by the nazis in 1943 following the deportation of the Jewish community (Avraham and David Recanati collection - Elias Messinas archive)

Εσωτερικό της συναγωγής Ιτάλια (Γιασάν) στις αρχές του 20ου αιώνα (Αρχειο Αβραάμ και Δαυίδ Ρεκανάτι - Αρχείο Ηλία Μεσσίνα)

Interior of Italia (Yashan) synagogue in the beginning of the twentieth century (Avraham and David Recanati collection - Elias Messinas archive)

1500 - 1900

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 'ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ' | THESSALONIKI 'MADRE DE ISRAEL'

Η εισροή Εβραίων στην πόλη της Θεσσαλονίκης συνεχίστηκε μέχρι το τέλος του 17ου αιώνα. Περίπου 40.000 Εβραίοι κατέφυγαν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, από τους οποίους οι μισοί εγκαταστάθηκαν στη Θεσσαλονίκη. Μαζί με τους Εβραίους που εγκαταλείπουν τη Σικελία, Νότια Ιταλία, την Πορτογαλία και την Προβηγκία σύντομα μεταβάλλουν όχι μόνο τη σύνθεση της εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης, αλλά και τον χαρακτήρα της πόλης ολόκληρης.

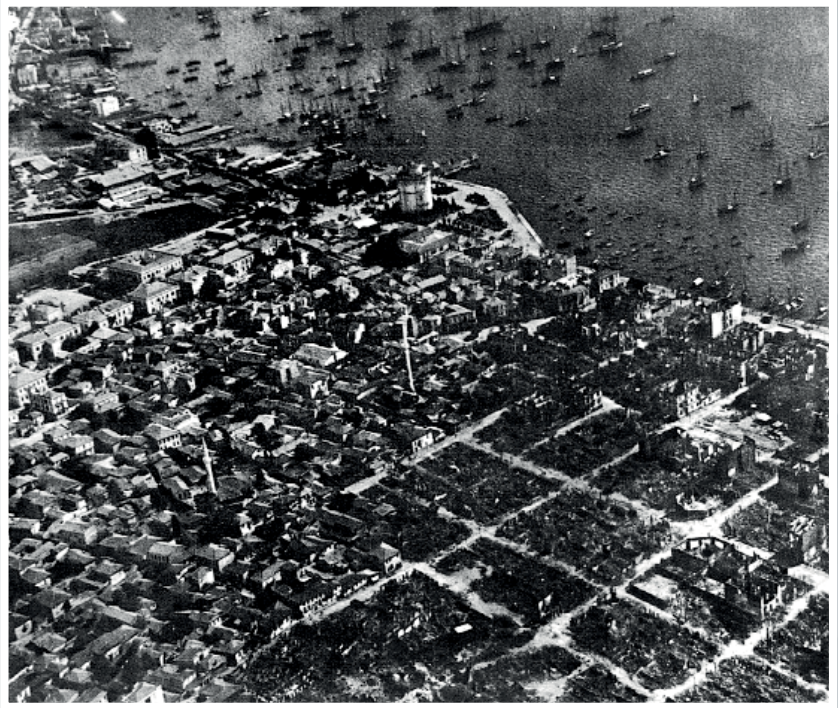
Η εβραϊκή παρουσία στη Θεσσαλονίκη αναβίωσε την πόλη. Ο Εβραϊκός πληθυσμός, που αποτελούσε περισσότερο από το ήμισυ του συνολικού πληθυσμού, μετέτρεψε τη Θεσσαλονίκη σε σημαντικό εμπορικό λιμάνι και ένα σημαντικό Εβραϊκό κέντρο. Οι νεοαφικθέντες ίδρυσαν συναγωγές, δίνοντάς τους το όνομά του τόπου καταγωγής τους: Προβένσια, Ιτάλια Γιασάν, Ιτάλια Χαντάς, Ιτάλια Σαλώμ, Σισίλια Γιασάν, Σισίλια Χαντάς, Γκερούς Σεφαράδ, Καστίλια, Μαγιόρ, Μαγιόρ Σενί, Καταλάν Γιασάν, Καταλάν Χαντάς, Αραγκόν, Λισμπόν Γιασάν, Λισμπόν Χαντάς, Πορτοουγκάλ, Εβόρα, Καλάβρια (ή Νεβέ Σαλώμ), Κιάνα, Πούλια, Οτράντο, Μογραμπές και Πλάσσα, είναι μερικές από τις συναγωγές που ιδρύθηκαν κατά τη περίοδο αυτή.

The influx of Jews to the city continued until the end of the seventeenth century, with about half of the 40,000 Jews who took refuge in the Ottoman Empire settling in Thessaloniki. Joined by other Jews fleeing from Sicily, Southern Italy, Portugal, and Provence they soon altered not only the composition of the Jewish community, but also the outlook of the city as a whole.

Jewish settlement in Thessaloniki revived the city in every aspect of life. The Jewish population, forming more than half of the total population, turned Thessaloniki into an important trade port of the Middle Ages, and an important center for Jewish life. Numerous synagogues were established by the newcomers, named after their place of origin: Provencia, Italia Yashan, Italia Hadash, Italia Shalom, Sicilia Yashan, Sicilia Hadash, Gerush Sepharad, Castilia, Mayor, Mayor Sheni, Catalan Yashan, Catalan Hadash, Aragon, Lisbon Yashan, Lisbon Hadash, Portugal, Evora, Calabria (or Neve Shalom), Kiana, Pulia, Otranto, Mograbis, and Plassa, are among the synagogues established during that period.

Η πόλη της Θεσσαλονίκης κατά την πυρκαγιά του Αυγούστου 1917
(Αρχειό ΙΚΘ)
The city of Thessaloniki during the fire of August 1917
(Archive of JCT)

Η πόλη της Θεσσαλονίκης μετά την πυρκαγιά του Αυγούστου 1917
(Αρχειό Αβραάμ και Δαβίδ Ρεκανάτι - Αρχείο Ηλία Μεσσίνα)
The city of Thessaloniki after the fire of August 1917
(Avraham and David Recanati collection - Elias Messinas archive)

1917

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΥΡΚΑΓΙΑ | THE GREAT FIRE

Το Σάββατο 18 Αυγούστου 1917 μια πυρκαγιά κατέστρεψε ένα μεγάλο μέρος της πόλης της Θεσσαλονίκης. Η πυρκαγιά κατέστρεψε 9.500 κτίρια και 120 στρέμματα του κέντρου της πόλης, αφήνοντας περίπου 70.000 άστεγους. Η πυρκαγιά κατέστρεψε το μεγαλύτερο μέρος των Εβραϊκών συνοικιών της πόλης, αφήνοντας 56.000 Εβραίους άστεγους.

Η πυρκαγιά κατέστρεψε ολοσχερώς 10 ραβινικές βιβλιοθήκες, πέντε θρησκευτικές σχολές (γεσιβότ), ένα ιεροδιδασκαλείο, 32 συναγωγές, 17 δημόσια και 65 ιδιωτικά προσευχητάρια (μιντρασίμ), η Αρχιραβινεία και τα σχολεία της Alliance. Η κεντρική συναγωγή της πόλης, Ταλμούδ Τορά Χαγκαντόλ, χτισμένη το 1904, επίσης καταστράφηκε.

On Saturday 18 August 1917 a fire devastated a significant part of the city of Thessaloniki. The fire destroyed 9,500 buildings and 120 hectares of the city center, leaving some 70,000 homeless. The fire destroyed most of the Jewish quarters, leaving 56,000 Jews homeless.

Ten rabbinical libraries, five yeshivot, one seminary, 32 synagogues, 17 public and 65 private prayer rooms (midrashim), the Chief Rabbinate and the schools of the Alliance, were burnt to the ground. The central synagogue of the city, Talmud Torah Hagadol built in 1904, was also destroyed.

Εσωτερικό της συναγωγής Όχελ Γιουσέφ (Κεχίλα Σαρφατί), που χτίστηκε το 1921, τη δεκαετία του 1930. Το εκάλ της συναγωγής σώζεται στη συναγωγή Γιάντ Λεζίκαρν, ενώ ο πολυέλιος (σκεπασμένος) σώζεται μέχρι σήμερα στη συναγωγή Μοναστηριωτών (Αρχειό Αβραάμ και Δαυίδ Ρεκανάτι - Αρχείο Ηλία Μεσσίνα)

Τελετή ενηλικίωσης (Μπαρ-Μιτβά) σε συναγωγή της Θεσσαλονίκης γύρω στο 1936 (Αρχειό Αβραάμ και Δαυίδ Ρεκανάτι - Αρχείο Ηλία Μεσσίνα)

Bar-Mitzvah ceremony in a synagogue in Thessaloniki circa 1936 (Avraham and David Recanati collection - Elias Messinas archive)

Interior of Ohel Yossef (Kehila Sarfati) synagogue, built in 1921, circa 1930s. The heikhal survives in the Yad Lezikaron synagogue and the chandelier (wrapped) in the Monastiotas synagogue (Avraham and David Recanati collection - Elias Messinas archive)

Είσοδος της συναγωγής Μογκραβίς τη δεκαετία του 1930. Η συναγωγή βρισκόταν στο νοσοκομείο ντε Χιρς (Αρχειό Αβραάμ και Δαυίδ Ρεκανάτι - Αρχείο Ηλία Μεσσίνα)

Entrance to Mograbis synagogue in the 1930s. The synagogue was located within the Hospital de Hirsch compound (Avraham and David Recanati collection - Elias Messinas archive)

Το εκάλ της συναγωγής Μπεθ Σαούλ (Αρχειό Αβραάμ και Δαυίδ Ρεκανάτι - Αρχείο Ηλία Μεσσίνα)

The heikhal of Beth Shaul synagogue (Avraham and David Recanati collection - Elias Messinas archive)

1918-1926

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΥΡΚΑΓΙΑ | AFTER THE FIRE

Μετά την πυρκαγιά το ιστορικό κέντρο της πόλης, επανασχεδιάστηκε από την ομάδα του Γάλλου αρχιτέκτονα Ερνέστ Εμπράρ (1875-1933). Μέχρι το 1919 οι περισσότερες από τις συναγωγές που καταστράφηκαν είχαν αποκατασταθεί σε νέες τοποθεσίες. Ήδη το 1927 λειτουργούσαν στη Θεσσαλονίκη 52 συναγωγές και προσευχητάρια. Μετά την πυρκαγιά, η συναγωγή Μπεθ Σαούλ, που χτίστηκε από τη Φακίμα Μοδιάνο το 1898 σε σχέδια του Ιταλού αρχιτέκτονα Βιταλιάνο Ποζέλι, λειτούργησε ως η κεντρική συναγωγή της πόλης.

Οι ιστορικές συναγωγές είχαν αποκατασταθεί άλλες στην ίδια θέση, όπως η Εβόρα (Μιντράς Κατάν), όμως οι περισσότερες σε νέες τοποθεσίες: η Ταλμούδ Τορά στο Μιντράς Πίντο, την Ταλμούδ Τορά Χακατάν και την Ταλμούδ Τορά Χιρς. Η Προβίνσια στον συνοικισμό Ρεζί Βαρδάρ, η Ιτάλια Γιασάν στη σχολή Ιωσήφ Νισήμ, η Σισίλια Γιασάν στο Μιντράς Εστρουμζα, η Γκερούς Σεφαράδ στο Μιντράς Μποπτόν επί της οδού Πτολεμαίων, η Καστίλια στο Μιντράς Νέτα Νααμάν στο συνοικισμό Καλαμαριάς, η Μαγιόρ Σενί στο συνοικισμό 6, η Πούλια στο Μιντράς Σολομών Σαμπεθά στην οδό Σοφοκλέους, η Οτράντο στο συνοικισμό Καραγάτς και η Μογραμπές στο νοσοκομείο ντε Χιρς.

After the fire the old city center, was redesigned by the planning team of French architect Ernest Hebrard (1875-1933). By 1919 most of the destroyed synagogues had been re-established in new locations, and by 1927 there were no less than 52 synagogues and midrashim in Thessaloniki. After the fire, the central synagogue became Beth Shaul, built in 1898 by Fakima Modiano, designed by Italian architect Vitaliano Poselli.

Historic synagogues were re-established some in the same location such as Evora (Midrash Katan), but most in new locations: Talmud Torah at Midras Pinto, Talmud Torah Hakatan, and Talmud Torah Hirsch; Provincia at Rezi Vardar quarter; Italia Yashan at Joseph Nissim school; Sicilia Yashan at Midrash Estrumza; Gerush Sepharad at Midrash Botton on Ptolemeon street; Castilia at Midrash Neta Na'aman in Kalamaria quarter; Mayor Sheni at quarter 6; Pulia at Midrash Solomon Sabbethai on Sophokleous street; Otranto at Karagatch quarter, and Mograbis at de Hirsch Hospital.

Κατόψεις της
συναγωγής
Μοναστηριωτών.
Πάνω: Γυναικωνίτης
Κάτω: Ισόγειο.
(Αρχειο Ηλία
Μεσσίνια)

Floor plans of
Monastiriotes
synagogue.
Top: Women's gallery
(ezrat nashim)
Below: Street level.
(Elias Messinas
archive)

Εγκαίνια της συναγωγής Μοναστηριωτών
τον Σεπτέμβριο 2927 (27 Ελούλο 5687).
Καθισμένος μπροστά το εκάλ είναι ο ραββίνος Χάιμ Ραφαήλ Χαμπίμπ
(Φωτογραφικό Αρχείο Μπεθ Χατεφουτσώθ)

Inauguration ceremony of the Monastiriotes synagogue in
September 1927 (27 Elul 5687). Seated in front of the heikhal is
Rabbi Haim Raphael Habib (Beth Hatefutsoth Photo Archive)

1927-1939

Η ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΤΩΝ | THE MONASTIRIOTES SYNAGOGUE

Η συναγωγή Μοναστηριωτών ιδρύθηκε το 1926 από Εβραίους από το Μοναστήρι (σημερινή Μπίτολα, ΠΓΔΜ) και κυρίως από την οικογένεια Αροέστη. Σχεδιάστηκε το 1926 από τον Τσεχικής καταγωγής Εβραίο αρχιτέκτονα Ελί Ερνέστο Λεβή, επί της οδού Συγγρού, στη ζώνη 5 του πρόσφατα σχεδιασμένου κέντρο της πόλης.

Η συναγωγή εγκαινιάστηκε στις 27 Ελούλ 5687 (Σεπτέμβριος 1927) από τον τότε τοποτηρητή της Αρχιραβινείας Θεσσαλονίκης Χάιμ Ραφαέλ Χαμπίμπ.

Το κτίριο χωρίζεται σε δύο ορόφους. Η κύρια αίθουσα προσευχής βρίσκεται στο ισόγειο, με πρόσβαση στην αυλή. Ο δεύτερος όροφος περιλαμβάνει τον γυναικωνίτη (εζράτ νασίμ) και βοηθητικούς χώρους.

Η κύρια πρόσοψη στην οδό Συγγρού έχει βυζαντινές και ανατολίτικες επιρροές και επιδράσεις από παλαιότερες συναγωγές. Σύμφωνα με την παράδοση της εποχής, πάνω από την κεντρική αψίδα της όψης υπήρχαν μαρμάρινες 10 Εντολές. Αυτές αφαιρέθηκαν τη δεκαετία του 1980 μετά την κατάρρευσή τους από σεισμό.

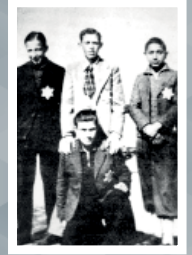
Monastiriotes synagogue was established in 1926 by Jews from Monastir (today Bitjola, F.Y.R.O.M.), with the Aroestis as the leading family. It was designed in 1926 by Czech Jewish architect Eli Ernst Levy, on Syggrou Street, in zone 5 of the newly-designed city center, and was inaugurated on 27 Elul 5687 (September 1927) by acting Rabbi of Thessaloniki Haim Raphael Habib.

The building is organized in two stories. The main prayer hall is on the ground floor, with access to the courtyard. The second floor contains the ezrat nashim (women's gallery) and auxiliary rooms.

The main facade on Syggrou Street has Byzantine and Oriental influences and influences from earlier synagogues. In tune with the tradition at the time, the central arch was capped by the 10 Commandments in marble. They were removed in the 1980s after a severe earthquake damaged the synagogue, and caused them to collapse.

Ο εκτοπισμός των Εβραίων της Θεσσαλονίκης το 1943 (Αρχειό Αβραάμ και Δαυίδ Ρεκανάτι - Αρχείο Ηλία Μεσσίνα)

Deportation of the Jews of Thessaloniki in 1943 (Avraham and David Recanatí collection - Elias Messinas archive)

Το Εβραϊκό νεκροταφείο της Θεσσαλονίκης μετά την καταστροφή του τον Νοέμβριο του 1942.

Οι μαρμαρόπλακες χρησιμοποιήθηκαν σε έργα στην πόλη, για την επισκευή εκκλησιών, για κατοικίες και αυλές (Ιδρυμα Γιαντ Μπεν Τσβί)

The Jewish cemetery of Thessaloniki after its destruction in November 1942. The marble tombstones were used throughout the city, as readily obtained construction material, for the repair of churches, homes and paving (Yad Ben Zvi Institute)

1940 - 1944 ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ | THE HOLOCAUST

Την παραμονή του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ζούσαν στη Θεσσαλονίκη άνω των 50.000 Εβραίων σε μια ευημερούσα κοινότητα. Στη Θεσσαλονίκη εκτιμάται ότι λειτουργούσαν 59 συναγωγές και μιντρασίμ (προσευχητήρια) διάσπαρτα στην πόλη. Στη διάρκεια της Ναζιστικής Κατοχής, η Συναγωγή Μοναστηριωτών ήταν το επίκεντρο του γκέτο που δημιουργήθηκε στο κέντρο της Θεσσαλονίκης. Τον εκτοπισμό και εξόντωση των Εβραίων της πόλης ακολούθησε μια συστηματική καταστροφή και λεηλασία των θρησκευτικών χώρων προσευχής. Με το τέλος του πολέμου και της Γερμανικής κατοχής, η καταστροφή ήταν σχεδόν ολοκληρωτική. Μόνο 1.950 Εβραίοι επέζησαν.

Οι συναγωγές σχεδόν όλες εγκαταλειμμένες στη συνέχεια κατεδαφίστηκαν. Η συναγωγή Μοναστηριωτών ήταν η μόνη συναγωγή που επιβίωσε μέχρι σήμερα, χάρις στην παρέμβαση του Ερυθρού Σταυρού, που χρησιμοποίησε το κτίριο σαν αποθήκη κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Η συναγωγή Μοναστηριωτών λειτουργεί σήμερα ως η κεντρική συναγωγή της Θεσσαλονίκης.

On the eve of World War II, Thessaloniki formed a prosperous community of more than 50,000. Thessaloniki had an estimated 59 synagogues and midrashim (small prayer houses) dispersed throughout the city. During the Nazi Occupation, Monastiriotes synagogue was within the ghetto that was created in the center of Thessaloniki. The deportation and extermination of the Jewish community was followed by a systematic destruction of all Jewish houses of prayer. By the time the German occupation was over, annihilation was almost complete. Only 1,950 Jews survived.

The synagogues nearly all, having been left abandoned, were subsequently demolished. Monastiriotes synagogue was the only synagogue that survived until the present day, thanks to the intervention of the Red Cross, which used it during WWII. Monastiriotes synagogue now serves as the main synagogue of Thessaloniki.

Τελετή στη συναγωγή Μοναστηριωτών στις 8 Απριλίου 1948, για τη μνήμη του χαμού του 96% του εβραϊκού πληθυσμού της πόλης (Κεντρικά Αρχεία για την Ιστορία του Εβραϊκού Λαού)

Service in Monastiriotes synagogue in April 8, 1948, to commemorate the annihilation of 96% of the Jews of the city (Central Archives for the History of the Jewish People)

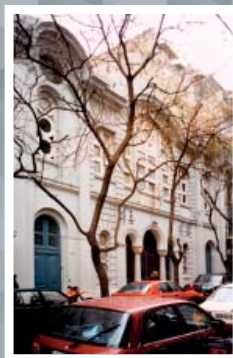
Bat Mitzvah στη συναγωγή Μοναστηριωτών τη δεκαετία του 1960

Bat mitzvah ceremony at the Monastiriotes synagogue, '60s

Η συναγωγή Μοναστηριωτών τη δεκαετία του 1990 (Αρχειό Ηλία Μεσσίνα)

The Monastiriotes synagogue in the 1990s (Elias Messinas Archive)

Το εσωτερικό της συναγωγής Μοναστηριωτών τη δεκαετία του 1990 (Αρχειό Ηλία Μεσσίνα)

Interior of the Monastiriotes synagogue in the 1990s (Elias Messinas Archive)

1945-2014

ΜΕΤΑ ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ | POST-HOLOCAUST

Αμέσως μετά την απελευθέρωση, το Νοέμβριο του 1944, κατέφυγαν στη συναγωγή Μοναστηριωτών οι ελάχιστοι Εβραίοι που είχαν διασωθεί από φιλικές χριστιανικές οικογένειες ή είχαν ενταχθεί στην Εθνική Αντίσταση. Εκεί συγκάλεσαν συνέλευση, εξέλεξαν το πρώτο, μετά την κατοχή, διοικητικό συμβούλιο και προχώρησαν στην οργάνωση μιας υποτυπώδους κοινοτικής ζωής.

Σε πόλεις όπως η Κομοτηνή, το Διδυμότειχο, η Ξάνθη, η Καβάλα και η Βέροια, οι επιζώντες του Ολοκαυτώματος ήσαν ελάχιστοι. Οι κοινότητες αυτές έγιναν ανενεργές ή διαλύθηκαν. Οι συναγωγές στις πόλεις της Βορείου Ελλάδος που επέζησαν της καταστροφής κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, έστεκαν άδειες μέχρι και τη δεκαετία του 1980 και του 1990. Η έλλειψη τοπικών κοινοτήτων να τις φροντίσουν και να τις χρησιμοποιήσουν, οδήγησαν στην εγκατάλειψη και τελικά στην κατεδάφισή τους, με μόνη εξαίρεση τη συναγωγή της Βέροιας, η οποία χτίστηκε πριν από το 1850 και η οποία σώζεται μέχρι σήμερα.

Η συναγωγή των Μοναστηριωτών είναι η μοναδική συναγωγή που σώζεται πριν από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο στη Θεσσαλονίκη. Η συναγωγή των Μοναστηριωτών αποτελεί ιστορική μαρτυρία της αρχαίας παράδοσης της ακμάζουσας εβραϊκής κοινότητας στη Θεσσαλονίκη και στη Βόρεια Ελλάδα, αλλά και μία εν λειτουργία συναγωγή μιας ζωντανής κοινότητας που κατάφερε να επιβιώσει από το Ολοκαύτωμα.

In November 1944, immediately after Liberation, the Jews who survived the Holocaust hidden by Christian families or having joined the Greek Resistance, gathered in the synagogue. There they elected the first Community Board after the Holocaust, and set the basis to establish again Jewish community life in the city.

In cities such as Komotini, Didimoticho, Xanthi, Kavala, and Veroia, Jewish communities thrived prior to WWII. These communities nearly disappeared, with the exception to very few survivors. These communities were declared inactive or dissolved shortly after WWII losing any significant trace of Jewish presence. The synagogues in these cities, the ones that survived destruction during WWII, stood abandoned up until the 1980s and 1990s. The lack of a community to look after them and use them, neglect and financial considerations, led to their subsequent demolition. The only exception being the synagogue of Veroia, built prior to 1850, which is still standing within the historic Jewish quarter of Barbouta in Veroia.

The Monastiriotes synagogue in Thessaloniki is the only surviving synagogue prior to WWII in Thessaloniki and one among two last standing historic monuments in Northern Greece. Monastiriotes synagogues testifies to an ancient tradition of thriving Jewish life in Northern Greece, a Jewish life that, despite the Holocaust, still survives.

Το εσωτερικό της συναγωγής Μοναστηριωτών κατά τη διάρκεια των εργασιών αποκατάστασης το 2016 (Η. Μεσσίνας/Δ. Ραϊδής/Α. Κουλουκούρης)
Interior of the Monastiriotes synagogue during the restoration works in 2016 (E. Messinas/D. Raidis/A. Kouloukouris)

2015-2016 ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | RESTORATION

Η αποκατάσταση ξεκίνησε το 2015 με την ηγεσία του Προέδρου της ΙΚΘ Ντέιβιντ Σαλτιέλ. Παρά την οικονομική κρίση, το έργο κρίθηκε αναγκαίο καθώς η αποκατάσταση ήρθε να λύσει πρακτικά θέματα υποδομών, υπηρεσιών, ασφάλειας, προσβασιμότητας και κλιματισμού.

Ο στόχος της αποκατάστασης ήταν να τονιστεί εκ νέου η ιστορική αξία και σημασία της συναγωγής και να εξασφαλιστεί καλύτερη απόδοση, ασφάλεια και άνεση στη χρήση της, καθώς και μείωση στην κατανάλωση ενέργειας.

Το έργο περιελάμβανε μια αισθητική αναβάθμιση εσωτερικά και εξωτερικά της συναγωγής με νέα χρώματα και φινιρίσματα και τη διακοσμητική πινελιά του έμπειρου καλλιτέχνη πάνω στην αρχική διακόσμηση του κτιρίου, τονίζοντας έτσι τον ιστορικό χαρακτήρα της συναγωγής. Κατά το έργο αντικαταστάθηκαν κατεστραμμένες πόρτες και απομακρύνθηκαν εμφανείς καλωδιώσεις σε όλο το κτίριο. Το έργο περιλάμβανε επίσης την αναβάθμιση του φωτισμού, τους βοηθητικούς χώρους και την προσβασιμότητα της συναγωγής, καθιστώντας την έτσι πλήρως προσβάσιμη στα ΑΜΕΑ.

Η αισθητική αναβάθμιση έγινε σε αρμονία με το υπάρχον εκλεκτικιστικό χαρακτήρα του κτιρίου, διατηρώντας και αναπαράγοντας υφιστάμενες διακοσμήσεις. Η αναβάθμιση εμπνεύστηκε επίσης από συναγωγές στην Ευρώπη, την ΠΓΔΜ και την Τουρκία, μέρη που επίσης αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για το σχεδιασμό της συναγωγής από τον αρχιτέκτονα Ε. Λεβή.

The restoration was initiated through the leadership of the Jewish Community President David Saltiel in 2015. Despite the financial crisis, it was deemed essential in order to solve practical issues of infrastructure, services, safety, accessibility and air conditioning.

The goal was to emphasize its historic value and significance, and to ensure better performance, safety, comfort, and to reduce energy use.

The restoration covered the entire spectrum of needs of the building. It included an aesthetic uplift of the interior and exterior of the synagogue, with new colors and finishes, and an artist's decorative touch to emphasize the historic character of the synagogue original decoration. The work included the replacement of damaged doors, and hiding exposed wires throughout the building. The work also included upgrading lighting, service areas and accessibility of the synagogue, thus making it fully HC accessible.

The aesthetic upgrade was done in tune with the existing eclectic character of the building, preserving and replicating existing decorations, and borrowing additional inspiration from synagogues in Europe, F.Y.R.O.M., and Turkey, which also served as the inspiration for the design of the synagogue by its architect E. Levi.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Αρχιτέκτονες	Ηλίας Β. Μεσσίνας, Int'L.Assoc.AIA Αρχιτέκτονας και Σύμβουλος Περιβάλλοντος ECOAMA Δημήτρης Ραϊδής Αρχιτέκτονας Αλέξανδρος Κουλουκούρης Αρχιτέκτονας KARDArchitects
Υπεύθυνος Έργου & Γενικός Επόπτης	Δαυίδ Φρανσές, Διπλ. Πολιτικός Μηχανικός Τεχνικό Τμήμα ΙΚΘ
Εργολάβος	Αβραάμ και Σεμάχ Καπέτας
Σύμβουλος Φωτισμού	Lightness AE
Καλλιτέχνης Διακόσμησης	Λουάν (Λεωνίδας) Αϊντίνι

Ευχαριστίες προς	Τον Πρόεδρο της ΙΚΘ Δαβίδ Σαλιέλ Το Κοινοτικό Συμβούλιο της ΙΚΘ Την Ελεγκτή της ΙΚΘ Ανίτα Πίντο Τον Ραβίνο της ΙΚΘ Ααρών Ισραέλ Για την Επιτροπή Συναγωγών της ΙΚΘ, τους Ζώζη Γκατένιο και Ινο Βαρσάνο Τον Διευθυντή της ΙΚΘ Σαμουήλ Ιωσαφάτ Για το Τεχνικό Τμήμα τον Δαυίδ Φρανσές Τον υπεύθυνο σε θέματα ασφαλείας της ΙΚΘ Μωρίς Σαπόρτα
-------------------------	---

Ευεργέτες της Αποκατάστασης	Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας Ίδρυμα της Οικογένειας Herbert Simon
------------------------------------	---

Κείμενα: Ηλίας Β. Μεσσίνας
Γραφιστικός σχεδιασμός και επιμέλεια: Hy Brazil/Γκατένιο.
© Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης

RESTORATION PROJECT DATA SHEET

Architects	Elias V. Messinas, Int'L.Assoc.AIA Architect and Environmental Consultant ECOAMA Dimitris Raidis Architect Alexandros Kouloukouris, Architect KARD Architects
Project Manager & General Supervisor	David Frances, Dipl. Civil Engineer Jewish Community Technical Department
Contractor	Avraam and Semah Kapetas G.P.
Lighting Consultant	Lightness LTD
Decoration Artist	Luan (Leonidas) Ajdini

Special thanks to	The Jewish Community President David Saltiel The Jewish Community Board The Jewish Community Comptroller Anita Pinto The Jewish Community Rabbi Aharon Israel For the Synagogues Committee Zozis Gatenio and Ino Varsano The Jewish Community Director Samuel Isosafat For the Technical Department David Frances The Jewish Community Security expert Morris Saporta
--------------------------	--

Restoration Benefactors	The Federal Republic of Germany The Herbert Simon Family Foundation
--------------------------------	--

Texts: Elias V. Messinas
Designed by Hy Brazil/Gatenio
© Jewish Community of Thessaloniki

ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

www.jct.gr